

Project 'Net op zee Nederwiek 3'

Voornemen en participatievoorstel

Fase: start project en opstellen concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau
Looptijd: september tot maart 2023
Publicatie: 30 september 2022

Belangrijk:

1. Dit document bestaat uit het voornemen (hoofdstuk 1) en het voorstel voor participatie (hoofdstuk 2) voor het project 'Net op zee Nederwiek 3'.
  2. Wilt u hierop reageren? Dat kan van 30 september tot en met 10 november 2022. Zie hoofdstuk 3.
  3. Wilt u geen reactie sturen, maar heeft u wel vragen? Neemt u dan contact met ons op. U vindt onze contactgegevens in hoofdstuk 3.
-

Inleiding

Voor u ligt het voornemen voor het project 'Net op zee Nederwiek 3'. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (hierna EZK) en TenneT TSO B.V. (hierna TenneT) willen een 2 Gigawatt (GW) hoogspanningsverbinding realiseren van het nieuwe windenergiegebied Nederwiek 3 op de Noordzee naar een hoogspanningsstation op het vasteland. Dit is nodig om de duurzame energie uit het windenergiegebied op het Nederlandse elektriciteitsnet te krijgen. Het wordt een ondergrondse kabelverbinding. Mogelijke locaties om de verbinding aan te sluiten op het Nederlandse hoogspanningsnet zijn Geertruidenberg of Moerdijk.

EZK en TenneT vinden het belangrijk dat iedereen kan bijdragen aan de plannen voor deze verbinding, om zo tot een beter project te komen. Wilt u bijdragen aan de uitwerking van de plannen? Dat kan. We nodigen burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen van harte uit om mee te denken over de plannen voor dit project.

In hoofdstuk 1 leest u wat het project (formeel 'het voornemen') inhoudt. Hoofdstuk 2 gaat in op hoe we burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de plannen willen betrekken. In hoofdstuk 3 vindt u onze contactgegevens. Laat het ons vooral weten als u een vraag heeft of een reactie wilt geven op voorliggend document of als u in het vervolg betrokken of op de hoogte gehouden wilt worden.

Inhoudsopgave

1.0	Het voornemen voor dit project	4
1.1	Waarom is dit project nodig?	4
1.2	Wat houdt het project in?	5
1.3	Wie zijn er bij het voornemen voor dit project betrokken?	6
1.4	Voorgeschiedenis en samenhang met andere projecten	7
1.5	Inventariseren en uitwerken locatie- en tracéalternatieven	8
1.6	Werken conform de Omgevingswet.....	9
1.7	Hoe verloopt de procedure?	10
2.0	Ons voorstel voor participatie	13
2.1	Participatie van groot belang.....	13
2.2	Onze uitgangspunten voor participatie	13
2.3	We komen graag met u in contact	14
2.4	Contactmomenten	14
2.5	Vervolgstep participatie.....	16
3.0	Denk mee, we zien uw reactie graag tegemoet.....	17
	Bijlage 1 overzicht omgevingspartijen.....	18

Figuur 1 Aangewezen windenergiegebieden op zee

1.2 Wat houdt het project in?

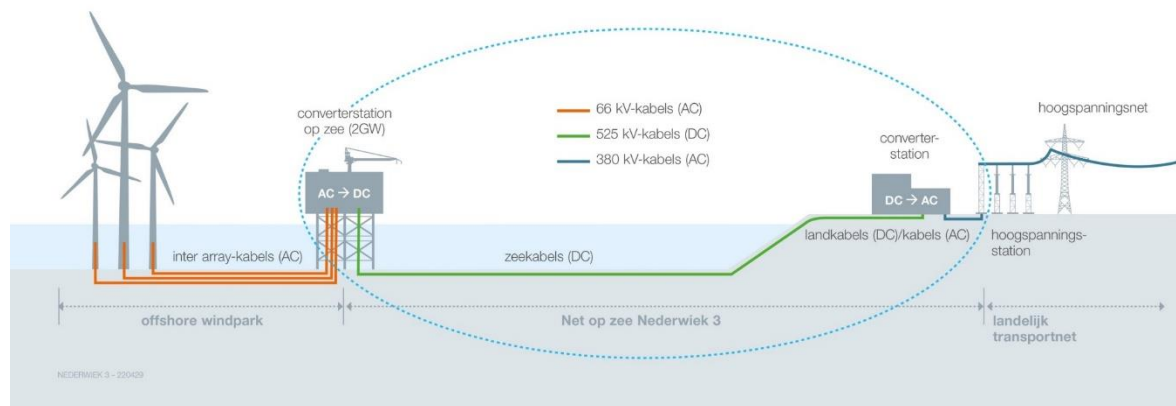
Het project 'Net op zee Nederwiek 3' bestaat uit de volgende onderdelen, dit is de opgave van het project:

- De bouw en installatie van een converterplatform op zee. Het converterplatform dient als verzamelpunt van alle stroom die door de windturbines wordt opgewekt. In het converterplatform wordt de verzamelde stroom getransformeerd van 66kV naar 525kV en omgezet (geconverteerd) van wisselspanning (AC) naar gelijkspanning (DC)³.
- De aanleg van een ondergrondse hoogspanningsverbinding (kabels) voor het stroomtransport naar land. De verbinding loopt vanaf het converterplatform door de Noordzee en door het binnenwater en/of over land naar een nog te bouwen converterstation op land.

³ Om het verlies van stroom tijdens het transport te beperken, voert TenneT deze verbinding uit als een gelijkstroomverbinding (DC). Uitleg over wissel- en gelijkstroom vindt u op www.tennet.eu/nl/bedrijf/publicaties/position-papers/

- De bouw van een converterstation op land. Dit is een terrein met meerdere gebouwen en heeft een oppervlakte van ongeveer 5,5 hectare. Het converterstation op land zet de gelijkstroom (DC) om in wisselstroom (AC) en transformeert het vermogen van 525kV naar 380kV. Dit is nodig omdat het landelijke hoogspanningsnet op wisselstroom 380 kV functioneert.
- Ondergrondse kabels tussen het converterstation op land en een 380 kV-hoogspanningsstation. Hier vindt de aansluiting op het landelijk hoogspanningsnet plaats.

Dit is weergegeven in figuur 2.

Figuur 2 Binnen de blauwe stippellijn: schematische weergave van het project Net op zee Nederwiek 3

Voor het beoordelen van aangedragen ideeën, hanteren wij de volgende uitgangspunten met betrekking tot dit project:

- Net op Zee Nederwiek 3 betreft een ondergrondse hoogspanningsverbinding tussen windenergiegebied 1 en Moerdijk OF Geertruidenberg, een converterstation op zee en op land én de aansluiting op het landelijk hoogspanningsnet.
- Vanwege de grote afstand tussen windenergiegebied 1 en de aanlandlocatie en het vermogen van 2 GW van deze verbinding, is gekozen voor een gelijkstroomverbinding (DC).
- Oplossingen dienen praktisch en technisch uitvoerbaar zijn;
- Oplossingen dienen een zo laag mogelijke impact te hebben op natuur, milieu en de leefomgeving;
- Voor oplossingen dient er zoveel mogelijk sprake te zijn van bundeling met Nederwiek 1 en/of 2 of andere grote projecten waar synergie mee te behalen valt;
- Het project moet uiterlijk in 2031 gerealiseerd zijn om de opgewekte energie vanaf dat moment naar land te kunnen transporteren.

1.3 Wie zijn er bij het voornemen voor dit project betrokken?

EZK, het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna BZK) en TenneT, werken nauw samen voor dit project en de procedure.

Ministerie van EZK

Omdat de aansluiting van windparken op zee projecten van nationaal belang zijn, is (nu nog) de Rijkscoördinatieregeling (RCR) op de besluitvorming voor dit project van toepassing. Deze regeling is bedoeld om de procedure te versnellen en te stroomlijnen, zonder dat dit ten koste gaat van de zorgvuldigheid van de besluitvorming en van de mogelijkheden voor burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen om hierover hun mening te kunnen geven. Dit betekent dat het project ruimtelijk wordt vastgelegd door middel van een rijksinpassingsplan. Het rijksinpassingsplan wordt met de komst van de Omgevingswet vervangen door het projectbesluit, zie ook paragraaf 1.6. Gezien de planning van het project wordt toegewerkt naar een projectbesluit.

De ministers voor Klimaat & Energie (valt onder EZK) en voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (valt onder BZK) zijn gezamenlijk het bevoegd gezag en stellen het projectbesluit vast.

Het projectbesluit voor het project en de benodigde vergunningaanvragen en ontheffingen worden gezamenlijk voorbereid. De minister voor Klimaat & Energie volgt de nieuwe coördinatieregeling uit de Algemene wet bestuursrecht (afdeling 3.5) voor de totstandkoming van de benodigde vergunningen en uitvoeringsbesluiten.

TenneT

TenneT is de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet en van het net op zee. Via het landelijke net transporteert TenneT de elektriciteit afkomstig van stroomproducenten (zoals een windpark) naar de netten van de regionale netbeheerders (zoals Stedin en Liander). Zij zorgen er op hun beurt voor dat de elektriciteit bij de gebruikers (zoals bedrijven en huishoudens) terecht komt. TenneT is daarmee verantwoordelijk voor de aansluiting van windparken op zee op het hoogspanningsnet op land. TenneT is als netbeheerder de initiatiefnemer voor dit project.

Overige partijen

Naast TenneT en de genoemde ministeries zijn er ook burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij het project betrokken. Hoe de samenwerking en participatie met deze partijen plaatsvindt, beschrijven we in hoofdstuk 2 van dit document.

1.4 Voorgeschiedenis en samenhang met andere projecten

1.4.1 Voorgeschiedenis

In het programma Verkenning Aanlanding Wind Op Zee 2030 (VAWOZ 2030) is onderzocht hoe de extra windenergie het beste aan land gebracht kan worden. In de verkenning zijn de aanlandlocaties en de tracé-alternatieven voor de hoogspanningsverbinding op hoofdlijnen onderzocht op mogelijke gevolgen voor:

1. Effecten op het milieu, natuur en leefomgeving
2. Belangen in de omgeving
3. Technische mogelijkheden
4. Kosten
5. Toekomstvastheid (rekening houdend met andere ruimtelijke ontwikkelingen en mogelijke aansluitlocaties voor andere toekomstige windparken)
6. Energiesysteem/de vraag naar energie.

Het voornemen is de aansluiting van Nederwiek 3 op het Nederlandse hoogspanningsnet bij één van de volgende twee locaties aan te sluiten:

1. Geertruidenberg

Een tracé naar Geertruidenberg is eerder op hoofdlijnen onderzocht als mogelijke verbinding voor windpark IJmuiden Ver Alpha. Voor de aansluiting van IJmuiden Ver Alpha is uiteindelijk een ander tracé gekozen. In VAWOZ 2030 is een 2 GW aansluiting naar Geertruidenberg opnieuw voorgesteld, nu vanaf windgebied Nederwiek 3. Het eerder onderzochte tracé naar Geertruidenberg is nu uitgangspunt voor de start van Nederwiek 3.

2. Moerdijk

Moerdijk is in VAWOZ 2030 niet onderzocht, omdat het uitgangspunt voor VAWOZ 2030 was om een 2 GW verbinding aan te sluiten op een 380 kV-hoogspanningsstation. In Moerdijk is op dit moment echter alleen een 150 kV-hoogspanningsstation aanwezig. Inmiddels is bekend dat er een nieuw 380 kV-station in Moerdijk komt dat vóór realisatie van Nederwiek 3 in bedrijf zal zijn. Dit is een nieuwe ontwikkeling sinds de oplevering van VAWOZ 2030. Daarom is Moerdijk binnen deze procedure in beeld gekomen als locatie-alternatief.

1.4.2 Samenhang met andere projecten

In het plangebied zijn twee ontwikkelingen gaande die van invloed kunnen zijn op de ruimtelijke inpassing van dit project. In dit project wordt bij het kiezen van een definitieve ruimtelijke inpassing ook rekening gehouden met andere ruimtelijke ontwikkelingen en mogelijke aansluitlocaties voor andere toekomstige windparken of energieprojecten, dat heet toekomstvastheid. Daarom houden we deze ontwikkelingen in de gaten en zullen, waar dat zinvol en mogelijk is, een plek geven in de procedure.

Hieronder worden de twee ontwikkelingen toegelicht:

Buisleidingenstrook Rotterdam – Chemelot

Op het moment loopt er een verkenning en voorbereiding op de realisatie van een buisleidingencorridor. Dit omvat de gelijktijdige aanleg van naast elkaar gelegen buisleidingen (voor o.a. LPG, Propeen, CO₂ en Waterstof en bijbehorende installaties) van Rotterdam naar Geleen (Chemelot). Hierdoor ontstaat een ondergronds transport van grondstoffen en energiedragers (zoals waterstof) tussen Rotterdam, Venlo, Moerdijk, Chemelot en Noordrijn-Westfalen ten behoeve van de industrie. De ontwikkeling van deze buisleidingenstrook biedt mogelijk kansen voor het tracé Nederwiek 3 om in of eventueel naast deze buisleidingenstrook ook een hoogspanningsverbinding aan te leggen.

Op dit moment onderzoeken wij of een dergelijk tracé via de buisleidingenstrook een reëel alternatief is, door in eerste instantie te kijken naar de ruimtelijke en technische haalbaarheid. Indien het tracé in of eventueel naast deze buisleidingenstrook een reëel alternatief blijkt te zijn, dan zal dit een tracé-alternatief zijn (zowel voor het zee- als landtracé) dat in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau wordt opgenomen voor nader onderzoek.

De ruimtelijke procedure voor het project zélf is nog niet gestart, maar zal naar verwachting aanvangen in Q4 2022 met een kennisgeving voornemen en participatieplan. Vanuit het project Nederwiek 3 volgen we dit project nauw en zijn we in overleg met de initiatiefnemers van dit project.

VAWOZ 2031-2040

Mogelijke toekomstige ontwikkelingen VAWOZ 2031-2040

In de onlangs verschenen Kamerbrief Windenergie op Zee 2030-2050⁴ heeft het kabinet de richtdoelen voor de realisatie van windenergie op zee tussen 2030 en 2050 geformuleerd. Het kabinet wil in de voorbereidende stappen voor de verdere uitrol van windenergie op zee na 2030 kijken naar de bovenkant van de bandbreedte van energie-scenario's. Dit betekent dat er gekeken wordt naar ca. 50 GW in 2040 en ca. 70 GW in 2050 opgewekte windenergie op zee.

Om te bepalen op welke wijze deze windenergie het beste aan land gebracht kan worden, wordt het programma Verbindingen aanlanding wind op zee 2031-2040 (hierna VAWOZ 2031-2040) opgezet. In de voorverkenning VAWOZ 2031-2040 zijn gesprekken gevoerd met regionale en lokale overheden over mogelijke extra aanlandingen richting Moerdijk of Geertruidenberg.

Samen met de omgeving worden de meest kansrijke aansluitlocaties verder getrechterd en onderzocht. Moerdijk en Geertruidenberg zijn op dit moment nog mogelijke aansluitlocaties voor extra aanlandingen binnen VAWOZ 2031-2040, wat ook erg zal afhangen van de locatiekeuze voor Net op Zee Nederwiek 3.

We zullen op hoofdlijn dan ook toekomstige ontwikkelingen meenemen, op basis van beschikbare kennis. Waar mogelijk brengen we alvast zoveel mogelijk in beeld. De besluitvorming beperkt zich wel tot de scope van Nederwiek 3. De toekomstvastheid (mogelijkheid tot realiseren van toekomstige aanlandingen) wordt wel onderzocht.

De verwachting is dat het programma VAWOZ 2031-2040 eind 2022 zal gaan starten.

1.5 Inventariseren en uitwerken locatie- en tracéalternatieven

De komende maanden betrekken we burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen nauw bij de uitwerking van de verschillende locatie- en tracéalternatieven die verder onderzocht gaan worden in de verkenning. Deze locatie- en tracéalternatieven worden vastgelegd in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (hierna cNRD). In de cNRD staat wat er in de volgende fase van het project wordt onderzocht (welke tracéalternatieven en welke locaties voor het converterstation op land), hoe dit gebeurt en welke aandachtspunten en onderwerpen in het onderzoek worden meegenomen. In de NRD, die volgt op de cNRD, wordt ook het beoordelingskader vastgesteld. Hierin staat hoe en waarop de tracéalternatieven en locatie-

---

⁴ [Kamerbrief Windenergie op zee 2030-2050](#).

alternatieven in het vervolgtraject met elkaar worden vergeleken om tot een keuze ('voorkeursalternatief') te komen.

Voor de route van de kabels op zee zijn uit de VAWOZ drie tracéopties in beeld, die alle drie schetsmatig in figuur 3 te zien zijn. Bij de keuze welke tracéoptie(s) we opnemen in de cNRD maken we o.a. gebruik van de resultaten uit een zogenaamde Thematische Analyse (TA). Deze TA is ten behoeve van meerdere Net op zee-projecten uitgevoerd, waaronder Nederwiek 1,2 en 3. De TA verkent op hoofdlijnen de effecten van tracés op zee voor de thema's toekomstvastheid, natuur en veiligheid van de scheepvaart. Voor Nederwiek 1 en 2 is op basis van onder andere deze Thematische Analyse in de cNRD getrechterd van drie naar één tracéoptie op zee (de middencorridor).

Voor Nederwiek 3 is het uitgangspunt om hierbij aan te sluiten en ook in de cNRD te trechteren naar de middencorridor en de andere twee tracéopties af te laten vallen.

Voor het tracé door de binnenwateren naar Geertruidenberg is al veel informatie beschikbaar vanuit IJmuiden Ver. Deze informatie wordt in Nederwiek 3 geactualiseerd en uitgebreid (bijvoorbeeld voor Moerdijk).

In hoofdstuk 2 en 3 kunt u lezen hoe u ideeën voor tracéalternatieven en aandachtspunten kunt aandragen.

1.6 Werken conform de Omgevingswet

Volgens de huidige planning worden de formele besluiten voor dit project in 2026 genomen. Naar verwachting treedt de nieuwe Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking. Deze wet komt in plaats van een aantal bestaande wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving. De wet stelt ook dat burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen vroegtijdig bij ingrepen in hun (leef-)omgeving moeten worden betrokken (bij bijvoorbeeld projecten).

Dit project start als een RCR-procedure (Rijkscoördinatieregeling), maar zal uiteindelijk leiden tot een projectbesluit onder de Omgevingswet. Voor dit project zullen dan ook de projectprocedure en de eisen die daaraan gesteld worden, worden gevolgd. We starten daarom in lijn met de nieuwe Omgevingswet met de publicatie van dit voornemen (hoofdstuk 1 van dit document) en het voorstel voor participatie rondom het project (hoofdstuk 2). We nodigen iedereen in de omgeving uit om hierop te reageren (hoofdstuk 3).

Zoals uit het voorgaande al naar voren komt, is participatie oftewel het betrekken van een ieder in de omgeving een belangrijk onderdeel van de Omgevingswet. Vroegtijdige en intensieve samenwerking met de omgeving leidt doorgaans tot projecten van hogere kwaliteit die beter passen in de omgeving. De wet schrijft echter niet voor hoe participatie moet plaatsvinden, maar stelt wel een aantal eisen aan de kennisgeving participatie. Om hieraan invulling te geven, hebben we in hoofdstuk 2 een voorstel voor de participatie voor het project Net op zee Nederwiek 3 uitgewerkt.

geval. In dit project wordt gewerkt met het zogenaamde Voorkeursalternatief (VKA)⁵. Het VKA betreft de keuze voor de locatie en tracé die op basis van een zorgvuldige afweging op de volgende aspecten wordt gemaakt

1. Effecten op het milieu, natuur en leefomgeving
2. Belangen in de omgeving
3. Technische mogelijkheden
4. Kosten
5. Toekomstvastheid (rekening houdend met andere ruimtelijke ontwikkelingen en mogelijke aansluitlocaties voor andere toekomstige windparken)

In tabel 1 staat een overzicht met de vereiste procedurestappen, waaronder de keuze voor een VKA en de bijbehorende planning. Hierin staat ook vermeld wanneer officiële documenten worden gepubliceerd en ter inzage worden gelegd en wanneer u kunt meedenken, bijdragen en inspreken.

In de periodes tussen bovenstaande momenten wordt telkens de volgende stap in het project inhoudelijk voorbereid. Daar betrekken we burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen tijdig bij. Hoe we dat in iedere fase doen, beschrijven we in het participatievoorstel, dat we voorafgaand aan elke volgende processtap zullen actualiseren.

Tabel 1 Procedurestappen

Periode o.b.v. huidige planning	Procedurestap	Hoe u kunt meedenken, bijdragen en inspreken	VERKENNING
30 september 2022	Publiceren kennisgeving voornemen en voorstel voor participatie	U kunt, door een reactie in te dienen, meedenken over onder meer het project, locatie- en tracéalternatieven en aangeven hoe u betrokken wilt zijn bij het project.	
Oktober 2022 - maart 2023	Inventarisatie van tracéalternatieven en locaties voor het converterstation op land, hoe deze onderzocht worden en welke aandachtspunten en onderwerpen in het onderzoek worden meegenomen. Opstellen beoordelingskader voor de project-MER: hoe en waarop worden de tracéalternatieven in het vervolgtraject met elkaar vergeleken om tot een keuze ('voorkeursalternatief') te komen.	Iedereen kan op verschillende manieren meedenken en informatie aanleveren over locatie- en tracéalternatieven en aandachtspunten voor de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ten behoeve van de project-MER. Er zijn bijvoorbeeld werksessies en 1-op-1 overleggen. Zie hoofdstuk 2.	
April 2023	Ter inzage leggen concept NRD en bijstellen participatieplan	U bent van harte welkom op de informatieavonden. Tijdens de ter inzage periode kunt u een reactie indienen. De stukken liggen 6 weken ter inzage.	
Q4 2023	Vaststellen definitieve NRD	U kunt kennisnemen van de NRD met daarin de locatie- en tracéalternatieven die in het project-milieueffectrapport (MER) onderzocht gaan worden.	
April 2023 – maart 2024	Publicatie Integrale Effectenanalyse (IEA). Hierin zijn de effecten van de alternatieven t.a.v. milieu, omgeving, techniek, kosten en toekomstvastheid in kaart gebracht	U kunt reageren op het rapport. Regionale overheden worden gevraagd advies uit te brengen over het rapport ten behoeve van keuze voorkeursalternatief.	

⁵ Een *voorkeursbeslissing* is een formele stap in de procedure en is de afsluiting van de verkenning naar de opgave voor een te realiseren locatie voor een hoogspanningsstation door het bevoegd gezag. Een (ontwerp-) voorkeursbeslissing wordt ter inzage gelegd. Een *voorkeursalternatief* (VKA) is een informele stap waarbij het bevoegd gezag de gekozen locatie en tracé kenbaar maakt. Dit doet het bevoegd gezag op basis van onderzoek, advies van de commissie voor de milieueffectrapportage, reacties uit de omgeving, overleg met de betrokken bestuursorganen en de informatie uit het participatieproces.

	Resultaten staan in de (project-)milieueffectrapportage en de integrale effectenanalyse (IEA)		
Mei 2024	Keuze voorkeursalternatief Het voorkeursalternatief wordt gekozen door de minister van EZK op basis van de IEA, de reacties die hierop zijn binnen gekomen en het advies van de regionale overheden.	We horen ook graag uw ideeën m.b.t. participatie, zodat we deze in de actualisatie van het participatieplan en de volgende projectfase kunnen meenemen.	
Mei 2024 - april 2025	Nadere detaillering voorkeursalternatief Aanvragen vergunningen	Afstemming met alle betrokken partijen. In de periode voorgaand aan de aanvragen vindt intensief overleg plaats met de vergunningverlenende partijen, zodat de aanvragen voldoen aan alle eisen van het bevoegde gezag.	PLANUITWERKING
Q2 2025	Ter inzage van de volgende stukken: <ul style="list-style-type: none"> ontwerp-projectbesluit⁶ en (2^e fase) project-MER ontwerp-vergunningen 	U kunt een zienswijze indienen op het ontwerp projectbesluit, het MER en op de ontwerp-vergunningen. De stukken liggen 6 weken ter inzage. U bent welkom tijdens de informatieavonden, waar EZK en TenneT toelichting geven en vragen beantwoorden.	
Q4 2025	Vaststellen en ter inzagelegging definitief projectbesluit en vergunningen	U kunt beroep instellen tegen het projectbesluit en de vergunningen. De stukken liggen 6 weken ter inzage.	
Q2 2026	Onherroepelijk projectbesluit en vergunningen	Behandeling en uitspraak van mogelijke beroepen door de Raad van State	

⁶ Zie voetnoot 2. De namen van de stukken en besluiten wijzigen na inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet.

2.0 Ons voorstel voor participatie

Participatie -het betrekken van en het communiceren met de omgeving- kan op verschillende manieren. In dit voorstel voor participatie beschrijven EZK en TenneT hoe wij burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij het project 'Net op zee Nederwiek 3' willen betrekken en hoe communicatie plaats vindt. Graag horen we wat u van ons voorstel vindt. En of het aansluit op de manier waarop u graag betrokken wilt worden. We nodigen u daarom van harte uit om op dit voorstel te reageren. Zie hoofdstuk 3 voor hoe en wanneer dat kan.

2.1 Participatie van groot belang

De toekomstige kabelverbinding, het platform op zee en het converterstation op land hebben impact op de omgeving. Zowel tijdens de aanleg als in de eindsituatie. Daarom is het belangrijk om zorgvuldige afwegingen te maken en omgevingsbelangen hierin te betrekken.

Hiervoor is het nodig om al vroegtijdig in het project te weten welke aspecten en belangen vanuit de omgeving meespelen en welke ontwikkelingen er op zee en op land zijn. We horen graag tijdig welke vragen en zorgen er zijn, zodat we hier met elkaar over in gesprek kunnen en hier aandacht aan kunnen besteden in het project. We kunnen beter rekening houden met belangen en wensen van betrokken partijen, doordat zij meedenken en gebiedskennis en ideeën aandragen. Daarnaast neemt door samenwerking doorgaans begrip voor elkaars belangen en standpunten toe.

EZK en TenneT vinden vroegtijdige participatie met betrokken partijen bij het project daarom van groot belang. En uit onze ervaring bij andere projecten blijkt bovendien: intensieve samenwerking met de omgeving leidt tot betere projecten met meer draagvlak. Daarnaast vraagt de Omgevingswet van ons dat we de omgeving vroegtijdig betrekken. Met onder meer de publicatie van dit voorstel voor participatie geven we hier invulling aan.

2.2 Onze uitgangspunten voor participatie

Voor dit project stellen EZK en TenneT vijf uitgangspunten voor om het contact met burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen aan te gaan en te onderhouden. Als u vindt dat we ons hier onvoldoende aan houden, dan waarderen we het als u ons hierop aanspreekt.

1. *We kennen de belangen en weten wat er speelt*

We zorgen dat we relevante belangen kennen door al vroeg in het project contact te leggen met overheden, omwonenden, bedrijven en (belangen)organisaties. Waarschijnlijk kennen we nog niet alle relevante stakeholders. Benader ons alstublieft als we nog niet met u in contact zijn, maar dit wel goed zou zijn.

In de contacten besteden we tijd aan het begrijpen van elkaars belangen, beelden, ideeën en plannen. Dit stelt ons ook in staat om de belangrijkste issues (kwesties) vroegtijdig boven tafel te krijgen en te bespreken met de partijen die hier een belang bij hebben.

2. *We nemen partijen mee in te maken keuzes en we zijn transparant over afwegingen*

We delen actief en open informatie over het project, we zijn duidelijk over welke vraagstukken opgelost moeten worden en over hoe het proces eruit ziet om te komen tot een keuze voor een kabeltracé en de locatie voor het converterstation. Door deze informatie tijdig te delen en te bespreken, zijn issues, pijnpunten en kansen al vroeg duidelijk. Dat is belangrijk want dan is er nog voldoende tijd om samen naar oplossingen te zoeken. Later in het project zijn de mogelijkheden daarvoor vaak beperkter.

EZK maakt keuzes op basis van zorgvuldige afwegingen. Daarbij laten we zien hoe we de omgevingsbelangen hierin hebben betrokken en wat deze keuzes voor de omgeving betekenen. We geven aan wat wel en niet kan en waarom. Ook als er besluiten worden genomen waar betrokkenen uit de omgeving niet (helemaal) voor zijn.

3. *Helder verhaal met een duidelijke rol en verantwoordelijkheid*

TenneT en EZK voeren een maatschappelijke taak uit en we doen dat met respect voor de omgeving en belangen in de omgeving. Dat brengt een grote verantwoordelijkheid mee richting burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen. Het moet voor

u en andere burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen in de omgeving daarom duidelijk zijn wie we zijn, wat we doen en waarom we dat doen. Daarnaast zorgen we ervoor dat we bereikbaar en benaderbaar zijn, zodat u met bijvoorbeeld uw vragen, zorgen en inbreng altijd bij ons terecht kunt.

4. *We streven naar een oplossing met waarde voor alle partijen*

TenneT moet op nationaal niveau de leveringszekerheid van elektriciteit waarborgen. Dit is in ieders belang. Tegelijkertijd staan EZK en TenneT ook open voor het benutten van kansen in de directe omgeving van het project. Misschien kunnen er combinaties worden gemaakt met lokale of regionale ontwikkelingen, belangen of projecten ("win-win"-situaties). We zoeken samen naar oplossingen om de kwaliteit van het project voor de omgeving te verbeteren. Wij zetten onze expertise in en we benutten graag de kennis en kunde van omgevingspartijen.

5. *Maatwerk per project*

Participatie is maatwerk, omdat ieder project en iedere omgeving uniek is. We streven naar participatie die zo goed mogelijk past bij de omgeving en (de participatiebehoeften) burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen.

2.3 We komen graag met u in contact

Tijdens de verkenning betrekken we burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen nauw bij de uitwerking van de verschillende tracéalternatieven die verder onderzocht gaan worden. We nodigen iedereen van harte uit om hieraan deel te nemen en bij te dragen.

Vanuit andere TenneT-projecten in de regio lopen er al veel contacten. Ook zijn veel partijen betrokken geweest in de onderzoekstrajecten van Net op zee IJmuiden Ver, VAWOZ 2030 (zie hoofdstuk 1) en meer recent Nederwiek 1 en 2. Op die kennis en contacten bouwen we voort.

Omgevingspartijen in beeld

In bijlage 1 vind u het overzicht van omgevingspartijen die wij in beeld hebben. Met een groot aantal van deze partijen leggen we contact in de verkenningsfase. Met een aantal partijen is dat nu nog niet nodig. Daar maken we later kennis mee. Mocht u vinden dat de partij of organisatie die u vertegenwoordigt ontbreekt, dan horen we dat graag.

2.4 Contactmomenten

We organiseren in ieder geval de volgende contactmomenten en horen het graag als u aanvullingen ziet.

2.4.1 Werksessies tracéalternatieven

In deze verkennende fase organiseren EZK en TenneT werksessies met omgevingspartijen. In deze sessies presenteren wij de tracéalternatieven die wij nader willen onderzoeken plus de informatie die al beschikbaar is. Er is volop gelegenheid om vragen te stellen, gebiedskennis te delen, aandachtspunten toe te voegen, ideeën voor kansen en andere suggesties met EZK en TenneT te delen, etcetera. De informatie wordt meegenomen in het NRD-proces.

De eerste sessie is een startbijeenkomst. Alle partijen die willen deelnemen zijn van harte welkom. Wilt u met uw organisatie deelnemen? Laat het ons dan weten. Wij zullen partijen ook zelf benaderen en uitnodigen.

Als betrokken partijen daar behoefte aan hebben, wordt een vervolgbijeenkomst georganiseerd. Daarin presenteren EZK en TenneT op welke manier de input van de deelnemers is verwerkt, wordt informatie gedeeld die tussentijds op andere manieren is verzameld en lichten we toe wat dit betekent voor de tracéalternatieven en voor milieueffecten, omgevingsbelangen en technische haalbaarheid.

Mogelijk is er ook behoefte aan werksessies voor deelgebieden of rond een bepaald thema. Hier zullen wij invulling aan geven.

Voor de tracéopties op zee wordt zoveel als mogelijk aangesloten bij de onderzoeken en de Thematische Analyse die zijn uitgevoerd voor Nederwiek 1 en 2 en de lopende contacten met omgevingspartijen op zee. Het is voor deze partijen waarschijnlijk niet nodig om een aparte

werksessie voor Nederwiek 3 te organiseren. Bij deze partijen wordt getoetst hoe zij betrokken willen worden.

2.4.2 Eén-op-één overleg

Er zijn een groot aantal partijen met wie wij graag in gesprek willen of al zijn.

Op dit moment zijn we ons aan het verdiepen in de omgeving om zo goed mogelijk zicht te krijgen op alle relevante omgevingspartijen. Zie bijlage 1. Als u vermoedt dat wij uw organisatie of de organisatie die u vertegenwoordigt (nog) niet in beeld hebben, dan horen we dat graag.

We bespreken onder andere met elkaar hoe partijen betrokken willen worden, informatie die partijen willen delen, en welke wensen, zorgen en aandachtspunten zij zien. Ook staan we stil bij tracéalternatieven en geven we inzicht in tussentijdse resultaten. Gesprekken vinden één-op-één plaats en als dat handig is met meerdere partijen tegelijk. Waar wenselijk, sluiten we aan bij bestaande overlegstructuren (zoals omgevings- en dorpsstafels).

Het is altijd mogelijk om contact met ons op te nemen. En als u dat wenst een afspraak voor een persoonlijk overleg te maken. In hoofdstuk 3 leest u hoe u nu een reactie of verzoek kunt indienen. Als u later in het proces wilt aansluiten, dan kan dat natuurlijk ook.

2.4.4 Informatieavond(en)

Voor iedereen die geïnteresseerd is organiseren wij ten minste één informatieavond en meerdere avonden als daar behoefte aan is, ook op meerdere plekken. De eerste avond is gekoppeld aan de terinzagelegging van de concept NRD (en later ook aan andere ontwerpdocumenten of –besluiten). Volgens de huidige planning vindt deze bijeenkomst plaats in Q2 2023. De aankondiging van deze bijeenkomst wordt tegen die tijd onder andere gedaan in lokale nieuwsbladen, op de projectwebsite en social media. Tijdens de informatiebijeenkomst kunnen vragen worden gesteld over de stukken die ter inzage liggen. EZK en TenneT zijn aanwezig om vragen te beantwoorden en toelichting te geven op de plannen en de lopende onderzoeken en ontwikkelingen. Ook kunt u op deze avond uw ideeën en suggesties met ons delen, bijvoorbeeld voor tracéalternatieven, zodat we die mee kunnen nemen in de definitieve NRD. Ook kunt u op de avond een reactie indienen.

2.4.5 Regio-overleggen met bevoegde gezagen en bestuurlijke overleggen

Tijdens het gehele planproces organiseert EZK regio-overleggen met TenneT en de betrokken overheden, zoals gemeenten, provincie, waterschap, en Rijkswaterstaat. Dit zijn de bevoegde gezagen (=vergunningverlenende partijen) die aangeven aan welke vergunningeisen het project moet voldoen. Daarnaast organiseert EZK bestuurlijke overleggen met bestuurders van de betrokken overheidsorganen. Dit is periodiek, vooral rondom de procedurele mijlpalen, zoals het vaststellen van de concept NRD.

2.4.6 Inbreng leveren via formele inspraakprocedure

Het is mogelijk om een reactie in te dienen op de concept NRD als deze ter inzage ligt. Het ministerie van EZK koppelt aan de indieners terug op welke manier hun reactie in de definitieve NRD is verwerkt.

2.4.7 Afstemming voor onderzoek

Mogelijk is het in de NRD-fase al nodig om onderzoek te doen, zoals bodemonderzoek. Dit wordt altijd afgestemd met grondeigenaren en andere betrokken partijen.

2.4.8 Websites en andere communicatiemiddelen

Tijdens het hele project kunt u actuele informatie vinden op:

- www.bureau-energieprojecten.nl, onder Lopende projecten > Hoogspanning > Net op Zee Nederwiek 3. Hier vindt u informatie over de formele procedure en besluitvorming (o.a. NRD, ontwerpbesluiten, milieueffectrapport, adviezen van de Commissie voor de milieueffectrapportage, Rijksinpassingsplan).
- www.netopzee.eu Op deze website vindt u inhoudelijke informatie over het project. Hier kunt u zich ook inschrijven voor de nieuwsbrief.
- Tot slot delen we informatie via communicatiemiddelen van gemeenten, provincie en belangenorganisaties (zoals huis-aan-huisbladen, websites, social media) en brengen we persberichten uit.

2.5 Vervolgstap participatie

Uw reactie op voorliggend voornemen verwerken we in een participatieplan. Dit plan wordt gepubliceerd op www.bureau-energieprojecten.nl en bij elke processtap geactualiseerd. Zo zorgen we ervoor dat het participatieplan blijft aansluiten bij de behoeften van burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen en bij de fase van het project. De participatieaanpak is onder andere afhankelijk van de tracé-alternatieven die onderzocht worden, de ervaringen uit eerdere fasen, de wensen van burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen, issues die spelen, etc.

3.0 Denk mee, we zien uw reactie graag tegemoet

In hoofdstuk 1 en 2 hebben wij het voornemen en het voorstel voor participatie toegelicht. We horen graag wat u van het voornemen voor het project net op zee Nederwiek 3 vindt en of u zich in het voorstel voor participatie kunt vinden.

Waarover kunt u meedenken?

U kunt informatie en suggesties inbrengen of laten weten wat u vindt van het project. Hierbij kunt u bijvoorbeeld denken aan de volgende onderwerpen:

- Aandachtspunten voor het onderzoek (waar moeten we zeker aandacht aan besteden);
- Specifieke gebiedskennis en informatie over lokale en regionale ontwikkelingen;
- Relevante belangen en issues die spelen en burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen die betrokken moeten worden (zodat we een zo compleet mogelijk beeld van de projectomgeving kunnen vormen).

U wordt ook uitgenodigd om oplossingen (alternatieven) aan te dragen voor de opgave (het project). Voor het in beschouwing nemen van deze oplossingen hanteren wij de uitgangspunten genoemd onder paragraaf 1.2.

U kunt oplossingen aandragen van 30 september tot en met 10 november 2022 als reactie op de concept-NRD, volgens de huidige planning voorzien in april 2023.

Reactie indienen op dit voornemen en voorstel voor participatie

Heeft u suggesties, ideeën of opmerkingen die u aan EZK en TenneT wilt meegeven over dit voornemen en voorstel voor participatie, dan kunt u van 30 september tot en met 10 november 2022 een reactie indienen.

U kunt op drie manieren uw reactie indienen:

1. Digitaal via het reactieformulier op www.bureau-energieprojecten.nl.
U vindt het formulier onder Lopende projecten > Hoogspanning, Net op Zee Nederwiek 3. Wij ontvangen uw reactie bij voorkeur digitaal.
2. Per post kunt u uw reactie sturen naar: Bureau Energieprojecten, Inspraakpunt NOZ 2GW Nederwiek 3, Postbus 248, 2250 AE Voorschoten. U kunt niet reageren via e-mail.
3. Mondeling kunt u reageren of een vraag stellen via Bureau Energieprojecten op werkdagen van 9.00 uur tot 12.00 uur via telefoonnummer 070 379 89 79.

Wilt u nu geen reactie indienen maar heeft u een vraag of wilt u op een later moment betrokken worden?

Neem dan contact op met EZK of TenneT via onderstaande gegevens:

Voor informatie over de procedure en besluitvorming:

- Bureau Energieprojecten van het ministerie van EZK
- tel. 070 - 379 89 79
- <https://www.rvo.nl/net-op-zee>
- Projectleider EZK: Louisa Crijns, Louisa.Crijns-Tan1@rvo.nl, 06 5274 0052

Voor informatie over de inhoud en participatie van het project:

- TenneT
- tel. 0800 – 83 66 388
- <http://www.netopzee.eu>, kies Nederwiek 3
- Omgevingsmanager: Liesbeth Eshuis, liesbeth.eshuis@tennet.eu, tel 06 2577 4812

Bijlage 1 Overzicht omgevingspartijen

Bevoegd gezag/overheden	Bedrijven
DCMR Milieudienst Rijnmond Gemeente Altena Gemeente Dordrecht Gemeente Drimmelen Gemeente Geertruidenberg Gemeente Goeree-Overflakkee Gemeente Hellevoetsluis Gemeente Hoeksche Waard Gemeente Moerdijk Gemeente Nissewaard Gemeente Westvoorne Ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) Ministerie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) Ministerie van Defensie Omgevingsdienst Midden- en West Brabant ProRail regio Randstad-Zuid Provincie Noord-Brabant Provincie Zuid-Holland Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) Rijksdienst voor Ondernemend Nederland Rijkswaterstaat West Nederland Zuid Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond Waterschap Brabantse Delta Waterschap Hollandse Delta	E-Connection Havenbedrijf Moerdijk Haven van Stellendam Innogy Kabel en leidingeigenaren (zoals Gasunie, Evides, Enexis, Rotterdam Rijn Pijpleiding Maatschappij, Shell, LSNed, Airliquide, Rotterdam Antwerpen Pijpleiding, PPS Pipelines, Ennatuurlijk) RWE Amercentrale Shell
	Recreatie
	Catamaranvereniging Hellecat HISWA-RECRON Jachthavens langs Haringvliet, Hollands Diep en Amer Lokale horeca (zoals Boelies en Shamrock Inn op het Quackstrand) Recreatieschap Biesbosch Rondvaarten en veerdiensten op Haringvliet, Hollands Diep en Amer
Natuur- en milieuorganisaties	Belangenorganisaties
Nationaal Park De Biesbosch Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland Natuurmonumenten Natuurvereniging Hollandse Delta (KNNV) Staatsbosbeheer Stichting Brabants Landschap Stichting Brabantse Milieufederatie Stichting het Zuid-Hollands Landschap Stichting Natuur & Milieu Vogelbescherming Nederland	De Schuttevaer NL Delta Helvoetse Reddingsbrigade Nederlandse Onderwatersportbond (NOB) Nederlandse vereniging van Toerzeilers PO Delta Zuid VisNed Visserijvereniging Zuidwest Vissersbond Watersportverbond Delta Noord ZLTO Amerstreek
Bewoners	
Grondeigenaren Dorpsraden, wijkraden, en bewonersverenigingen	

Noordzee-partijen
(Rijks)havenmeester Kabels- en leidingeigenaren op zee (zoals Wintershall Noordzee, British Telecom, KPN, Neuconnect Interconnector) Kustwacht Nederland KVNR (Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reders) Loodswezen Rijkswaterstaat Zee en Delta Scheepvaart adviesgroep Noordzee (SAN) Stichting de Noordzee Stichting LaMer

Note: deze lijst is niet limitatief en niet volledig. Het betreft het overzicht van partijen zoals bekend op de datum van publicatie van dit voornemen. Het betreft partijen langs de te onderzoeken tracés op zee en langs het beoogde tracé door de binnenwateren. Deze lijst is exclusief omgevingspartijen langs de buisleidingenstrook. Deze denkrichting moet eerst nader onderzocht worden op ruimtelijke en technische haalbaarheid.